

KNYGOTYROS IR DOKUMENTOTYROS MOKSLŲ DOKTORANTŪROS STUDIJOS VILNIAUS UNIVER- SITETE 1991–2014 METAIS

Aušra Navickienė | Vilniaus universiteto Knygotyros ir
dokumentotyros institutas
Universiteto 3, LT-0153 Vilnius, Lietuva
El. paštas: ausra.navickiene@kf.vu.lt

Knygotyros ir dokumentotyros doktorantūra Vilniaus universitete įkurta 1991 m. ir yra glaudžiai susijusi su komunikacijos ir informacijos mokslų krypties tapsmu. Per kelis dešimtmečius sukauptos patirties analizė ir apibendrinimas leidžia atskleisti tiek krypties mokslinių mokyklų formavimosi savitumus, tiek trečiosios pakopos studijų pasiekimus ir trūkumus, išskirti tolesnę jų raidą skatinančius ar stabdančius veiksnius. Straipsnio tikslas – remiantis pirminiais šaltiniais išanalizuoti Knygotyros ir dokumentotyros instituto įdirbį vykdant trečiosios pakopos studijas, įvardyti stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes planuojant tolesnę šimtmečių istoriją turinčių knygotyros, bibliografijos ir kitų dokumentinės komunikacijos mokslams priskiriamų šakų mokslininkų rengimą.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: *doktorantūros studijos, knygotyra, bibliografija, kodikologija, dokumentotyra ir archyvistika, rašto ir rašymo istorija, komunikacijos ir informacijos mokslai, Komunikacijos fakultetas, Vilniaus universitetas.*

Apie komunikacijos ir informacijos mokslų krypties trečiosios pakopos studijas Lietuvoje publikuotų mokslinių straipsnių nėra, tačiau apie bibliotekininkystės aspirantūrą ir knygotyros doktorantūrą buvo rašyta. Paminėtinas Stanislovo Dubausko tekstas apie Vilniaus universitete (toliau – VU) vykdytas bibliotekininkystės aspirantūros ir doktorantūros studijas, parengtas 1999 m. minint bibliotekininkystės studijų VU 50 metų sukaktį¹. Pasirėmęs jo paties sudarytu 1975–1998 m. aspirantų ir doktorantų sąrašų², autorius išvardijo asmenis, tiek sovietmečiu, tiek pirmuoju atkurtos nepriklausomybės dešimtmečių apgynusius knygotyros disertacijas. Sukaupta medžiaga S. Dubauskas pasinaudojo ir vėliau, rašydamas apie aspirantūrą „Knygotyros“ enciklopediniam žodynui³. 2002 m. pasirodė Domo Kauno straipsnis „Doktorantūra ir doktorantai“, išspausdintas informaciniame leidinyje *Knygotyros katedra* (2000)⁴, išėjusiam minint Knygotyros ir

dokumentotyros instituto (toliau – KDI) 60 metų sukaktį⁵. Jame buvo išplėtotas to paties autoriaus dar 2000 m. minėtame „Knygotyros“ enciklopediniame žodyne skelbtas tekstas apie doktorantūrą, aptariant ją kaip vieną iš instituto veiklos barų 1990–2000 metais. Po dešimtmečio Komunikacijos fakultete (toliau KF) rengiant dokumentus dėl teisės vykdyti Komunikacijos ir informacijos mokslų (toliau – KIM) krypties doktorantūros studijas VU, Alma Braziūnienė apibendrino 1999–2010 m. KDI kuruojamų šakų doktorantūros duomenis ir prisidėjo prie kolektyviai rengtų įžvalgų⁶. Kaip publikuoti šaltiniai dar minėtini keli informaciniai leidiniai: faktų apie doktorantūros studijas buvo pateikta 1997 m. ir 1998 m. išleistose Komunikacijos fakulteto veiklos ataskaitose; vykdamt projektą „Nacionalinio tapatumo išsaugojimas globalizacijos sąlygomis: socialinių humanitarinių mokslų doktorantūros studijų programų atnaujinimas ir podiplominių studijų modelio sukūrimas“ (BPD2004-ESF-2.50-03-05/0058) 2008 m. buvo publikuoti VU Filosofijos ir Komunikacijos fakultetų doktorantūros studijų dokumentai; 2009 m. Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atlikus trečiosios studijų pakopos (doktorantūros) organizavimo ir finansavimo modelių tyrimą buvo paskelbti jo rezultatai ir rekomendacijos, kaip tobulinti doktorantūros studijas Lietuvoje. Šie darbai yra skirtingo pobūdžio ir reikšmės. Vieni yra apibendrinamieji informaciniai tekstai, kiti – svarbūs kaip publikuoti šaltiniai, dokumentuojantys tam tikro periodo KIM doktorantūros studijų situaciją, ar kaip vadovai, suteikiantys žinių apie doktorantūros situaciją Lietuvoje, apie Europos universitetų gerąją praktiką ir nubrėžiantys doktorantūros tobulinimo kryptis. Iki šiol KIM doktorantūros studijų patirties po 1991 m. analizės neturime, kaip kad neanalizuota ir šios krypties trečiosios pakopos studijų teisinė bazė, studijuojančiųjų kontingentas, studijų procesas, disertacijų rengimo ir rezultatyvumo klausimai, nors jų apibendrinimas galėtų tapti pamatu KIM mokslinių mokyklų studijoms.

1 DUBAUSKAS, S. Mokslinių kadru rengimas: aspirantūra ir doktorantūra. Iš *Bibliotekininkystės studijos Vilniaus universitete*. Vilnius, 1999, p. 123–129.

2 DUBAUSKAS, S. Aspirantai ir doktorantai. Iš *Bibliotekininkystės studijos Vilniaus universitete*. Vilnius, 1999, p. 312–317.

3 DUBAUSKAS, S. Aspirantūra. Iš *Knygotyra*: enciklopedinis žodynas. Vilnius, 1997, p. 93–93.

4 KAUNAS, D. Doktorantūra ir doktorantai. Iš *Knygotyros katedra 1940–1990–2000*: informacinis leidinys. Sudarytojas Domas Kaunas. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2000, p. 63–66.

5 KDI veiklos pradžia siejama su 1940–1943 m.

Vilniaus ir Kauno universitetuose veikusia Bibliologijos katedra.

6 BRAZIŪNIENĖ, A. Knygotyros ir dokumentotyros institutas. Iš *Vilniaus universiteto dokumentai Humanitarinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros teisei gauti* / parengė prof. dr. (HP) Zenona Atkočiūnienė, doc. dr. Alma Braziūnienė, prof. habil. dr. Domas Kaunas, doc. dr. Rimvydas Laužikas, doc. dr. Renata Matkevičienė, prof. dr. Aušra Navickienė, prof. dr. (HP) Žyngintas Pečiulis, doc. dr. Andrius Vaišnys. 2010 m. Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros instituto archyvas, lap. 29–31.

Imtis parengti mokslinį straipsnį apie KDI trečiosios pakopos studijas paskatino akademinio gyvenimo aktualijos: 2011 m. vykusį jubiliejinę KF konferencija, kurioje buvo skaitytas pranešimas šia tema, artėjanti KDI įkūrimo septyniasdešimt penkerių metų sukaktis ir poreikis apibendrinti trečiosios studijų pakopos organizavimo patirtį Vilniaus universiteto KF.

Straipsnio tikslas – remiantis pirminiais šaltiniais išanalizuoti KDI įdirbį vykdant trečiosios pakopos studijas, įvardyti stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes toliau planuojant dokumentinės komunikacijos (knygotyros, bibliografijos⁷, kodikologijos, dokumentotyros ir archyvistikos bei rašto ir rašymo istorijos) mokslininkų rengimą. Analizuojamo laikotarpio pradžia sutampa su Knygotyros ir dokumentotyros instituto kaip KF šakinio padalinio įkūrimo data, o pabaiga siejama su 2014 m. spalio 1 d. arba naujų doktorantūros studijų akademinų metų pradžios data. Rašant straipsnį buvo remtasi doktorantūros studijas reglamentuojančiais teisiniais dokumentais (Europos Sąjungoje galiojančiomis nuostatomis ir susitarimais, Lietuvos doktorantūros studijų nuostatomis, VU doktorantūros reglamentais, KIM krypties doktorantūros reglamentu), KIM krypties doktorantūros studijų programomis ir dalykų aprašais, doktorantūros studijų KF ir KDI archyviniais dokumentais, doktorantų publikacijų suvestinėmis bei fakulteto strateginiais dokumentais. Už pagalbą sudarant straipsnio priedą autorė dėkoja Komunikacijos fakulteto specialistėms Ivetai Jakimavičiūtei ir Indrei Audenytei.

Knygotyros, bibliografijos, bibliotekininkystės, dokumentotyros ir archyvistikos, kodikologijos, rašto ir rašymo istorijos tyrimų ištakos Lietuvoje siekia XIX a.⁸, tačiau mokslininkų rengimo sistema susiformavo tik sovietmečiu. Iki 1975 m. knygotyrinės, bibliotekinės, bibliografinės disertacijos dažniausiai buvo rengiamos filologijos ir istorijos mokslų aspirantūroje VU, kai kurie tokius darbus gynė Maskvoje ar tuometiniame Leningrade. Specializuotų studijų archyvistikos mokslininkams rengti Lietuvoje taip pat nebuvo. VU 1975 m. pradėjo veikti bibliotekininkystės aspirantūra⁹, kurioje daugėjo specializacijų ir XX a. devintojo dešimtmečio pradžioje jau buvo keturios kryptys: bibliotekininkystės ir bibliografijos, mokslinės ir techninės informacijos, teorinių informatikos pagrindų ir informacijos sistemų ir procesų. Ši aspirantūra, kaip ir minėtos VU istorijos bei filologijos aspirantūros padėjo pamatus šiandienos trečiosios pakopos studijoms nagrinėjamų KIM krypties mokslų šakose.

1990 m. patvirtinus Vilniaus universiteto statutą, kuriuo aukštajai mokyklai buvo grąžinta autonomija vykdyti studijų ir mokslo reformas, buvo žengtas svarbus žingsnis institucionalizuojant KIM. 1991 m. VU buvo įkurtas Komunikacijos fakultetas, kuriame susitelkė ne tik mokslinės informacijos, bibliotekininkystės ir žurnalistikos studijų programose dirbantys mokslininkai, bet ir pradėjo veikti so-

cialinių mokslų bibliotekininkystės ir knygotyros doktorantūra. Tai buvo nagrinėjamų šakų mokslininkų rengimo naujo etapo pradžia.

XX a. pabaigoje dokumentinės komunikacijos (t. y. knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, rašto ir rašymo istorijos, dokumentotyros ir archyvistikos) mokslouose vis daugiau įsitvirtino informacinė ir komunikacinė paradigmos, kurios lėmė ir jų vietos mokslo klasifikacijoje pokyčius. Nuo 1998 m. jie pradėti sieti su nauja kryptimi, kuriai prigijo Komunikacijos ir informacijos mokslų vardas. 1998 m. patvirtintame dokumente¹⁰ šie mokslai buvo priskirti humanitarinių mokslų sričiai, o 2012 m. kartu su visa kryptimi perkelti į socialinių mokslų¹¹. Šiuo metu Lietuvoje knygotyra, rašymo ir rašto istorija, dokumentotyra ir archyvistika sudaro tris iš devynių KIM šakų, kuriose išskiriami 39 pošakiai¹². Tokia nagrinėjamų šakų ir pačios KIM krypties sampratos kaita atspindi jų raidos tendencijas, rodo

7 Nors Lietuvos mokslininkai naujausiam KIM struktūros projekte bibliografijos kaip savarankiškos šakos neišskiria, ji nuo nepriklausomybės atkūrimo Vilniaus universitete gyvavo kaip savarankiška tyrimų sritis ir buvo plėtojama Knygotyros ir dokumentotyros institute, kuris 1990 m. buvo vadinamas Knygotyros ir bibliografijos katedra. Todėl šiame straipsnyje ji taip ir bus pateikiama.

8 NAVICKIENĖ, A. Joachim Lelewelis – knygotyros ir kai kurių kitų komunikacijos ir informacijos mokslų kūrėjas Lietuvoje. *Knygotyra*, 2013, t. 60, p. 33–62; JANONIS, O. *Lietuvos ir išeivijos bibliografijos chronologija (iki 1990)*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2007. 297 p.; NAVICKIENĖ, A. Knygotyros raida Lietuvoje: periodizacija ir chronologija. *Knygotyra*, 2006, t. 46, p. 9–35; NAVICKIENĖ, A. Knygos mokslo teoretikas Aleksandras Viktoras Bohatkiewiczus. Iš BOHATKIEWICZIUŠ, A. W. *Veikalas apie visuotinę bibliografiją*. Vilnius, 2004, p. 10–65; RAGUOTIENĖ, G. Lietuvių bibliotekinės minties istorijos bruožai: Iš *Teoriniai bibliotekininkystės pagrindai*. Vilnius, 1995, p. 4–27; ŽUKAS, V. *Lietuvių knygotyros bruožai*. Vilnius, 1989. 227, [2] p.; ŽUKAS, V. *Lietuvių bibliografijos istorija (iki 1940)*. Vilnius, 1983. 263 p.

9 DUBAUSKAS S. Mokslinių kadru rengimas: aspirantūra ir doktorantūra. Iš *Bibliotekininkystės studijos Vilniaus universitete*. Vilnius, 1999, p. 123–125.

10 1997 m. lapkričio 11 d. Lietuvos Respublikos

Vyriausybė nutarimu Nr. 1247 patvirtino Lietuvos mokslų klasifikaciją. Joje buvo nurodoma, kad Humanitarinių mokslų srityje yra Komunikacijos ir informacijos mokslų kryptis (06H), kuri apima tokias šakas: Dokumentacija, informacija, bibliotekininkystė, archyvistika (H 100); Bibliografija (H 105); Paleografija, knygotyra, epigrafija, papirusologija (H 110).

11 2012 m. spalio 16 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu (Nr. V-1457) buvo patvirtintas Lietuvos mokslo krypčių sąrašas, kuriame Komunikacijos ir informacijos mokslų kryptis priskirta socialiniams mokslams, suteikiant jai kodą 08S.

12 Minėtų šakų pošakiai komunikacijos ir informacijos mokslų krypties šakų su pošakiais sąrašė pajuodinti: *Dokumentotyra ir archyvistika: Dokumentotyros teorija. Istorinė dokumentotyra. Taikomoji dokumentotyra. Dokumentų vadyba. Archyvistikos teorija. Archyvistikos istorija. Taikomoji archyvistika. Specialioji archyvistika. E. archyvistika. Archyvistikos technologijos. Bibliotekininkystės ir informacijos mokslai*: Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų teorija. Bibliotekų informacinės technologijos ir sistemos. Dokumentavimas. Informacijos etika. Bibliotekų ir informacijos istorija. Informacijos institucijų valdymas. Informacijos įstaigų veiklos metodika ir technologija. Lektologija ir skaitymo istorija. Informacijos ir medijų raštingumas. Informacijos ir žinių organiza-

šių sparčiai besiplėtojančių disciplinų, o drauge ir visos krypties kaip tarpsritinio darinio, sietino su socialiniais ir humanitariniais mokslais, savitumus.

Nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje mokslininkų rengimo tvarkos pokyčius lėmė tiek valstybės poreikiai, tiek visai Europai svarbūs susitarimai, priimti 2003 m. Berlyne ir vėlesniuose Europos Sąjungos švietimo ministrų susitikimuose. Mokslo bei studijų institucijas, galinčias teikti daktaro mokslo laipsnį, kas penkerius metus ėmė tvirtinti Lietuvos Vyriausybė (šiuo metu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos teikimu, atsižvelgiant į Lietuvos mokslo tarybos išvadas). Daugiau kaip du dešimtmečius teisę rengti Komunikacijos ir informacijos aukščiausio lygio specialistus, tarp jų ir knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, rašymo ir rašto istorijos, dokumentotyros ir archyvistikos tyrėjus, išsaugojo Vilniaus universitetas. Humanitarinių ir socialinių mokslų kryptių doktorantūros studijas vykdančių institucijų sąrašas buvo atnaujintas 2003 m., pildytas 2007 m., o paskutinį kartą patvirtintas 2011 birželio 8 d., kai baigėsi vertinimo procedūra ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras pasirašė įsakymą dėl doktorantūros teisės suteikimo ir įvardijo tokią teisę turinčias institucijas¹³. Taigi, ir po 2011 m. patikros VU išliko vienintele KIM krypties doktorantūros teisę turinčia aukštąja mokykla, o KF buvo sudarytos galimybės toliau augti kaip sutelktai krypties doktorantūros mokyklai, apimančiai visas jos šakas. 1990 m. įkurtas Knygotyros ir dokumentotyros institutas, kuris tapo fakulteto šakiniu padaliniu, tęsė jau tarpukariu susiformavusio savarankiško knygotyros mokslo tradicijas ir pastaruosius dvidešimt penkerius metus plėtojo knygotyros, bibliografijos ir dokumentotyros mokslus, o prieš dešimtmetį išplėtė tyrimų lauką archyvistikos, kodikologijos, epigrafijos bei tradicinės ir skaitmeninės leidybos kryptimis. Nuo 1991 m. minėtas institutas aktyviai ėmėsi ir minėtų kryptių mokslininkų rengimo, tam pasitelkdamas kryptingos mokslinės veiklos strategiją, ryšius su užsienio kolegomis ir giminingais dariniais Baltijos ir Vidurio Europos šalių universitetuose bei kasmet rengiamas mokslines konferencijas ir leidžiamus pripažintus mokslo darbus „Knygotyra“. Tai padėjo formuoti doktorantams galinčių vadovauti mokslininkų korpuse, siekti disertacinių darbų kokybės bei užtikrinti mokslinių rezultatų sklaidą.

Per kelis dešimtmečius ne kartą keitėsi Lietuvos teisės aktai bei Vilniaus universiteto dokumentai, apibrėžiantys reikalavimus tiek analizuojamų šakų, tiek apkriantai trečiosios pakopos studijas vykdančioms institucijoms, doktorantų vadovams, doktorantūros studijų ar disertacijų gynimo komitetų nariams, oponentams, numatantys doktorantūros studijų organizavimo ir disertacijų gynimo tvarką. Laikotarpio pradžioje galiojo pačių aukštųjų mokyklų susikurtos laikinosios taisyklės, vėliau jas keitė Lietuvos Respublikos įstatymai (mokslo ir studijų įstatymai,

vimas. Informacijos ištekliai ir informacijos išteklių vadyba. Informacijos paslaugos. Informacijos sklaida. Informacinės veiklos vertinimas. Skaitmeninės bibliotekos. Kultūros ir istorijos paveldo skaitmeniniam. Viešosios informacinės erdvės ir socializacijos tyrimai. Informacijos ir dokumentavimo standartizavimas. Informacinės veiklos vertinimas. Bibliotekų ir informacijos paslaugos. Bibliografijos teorija. Bibliografijos istorija. Bibliografijos metodologija. Bibliografinės veiklos metodika ir technologija. *Informacijos ir žinių vadybos mokslai*: Informacijos teorijos. Informacijos ir žinių ekonomika. Informacijos ir žinių vadyba organizacijoje. Informacijos paslaugų vadyba. Informacinės visuomenės tyrimai. Verslo informacijos paslaugos. Informacinių paslaugų rinkodara. Verslo informacinės sistemos. Informacinės komunikacinės technologijos. Intelektinės nuosavybės teisė. Darni žinių organizacija ir darnus verslas. Mokslotyra, infometrija, žinių ir kūrybos matavimas. *Kultūros ir kūrybinės industrijos*: Kultūros ekonomika. Kūrybinės industrijos. Kultūros ir kūrybos ekonomika. Medijų ekonomika. Vizualinė komunikacija. Reklama. Meno ir dizaino komunikacija. Mados pramonė ir komunikacija. Muzikos industrijos. TV ir radijo industrijos ir komunikacija. Pramogų ekonomika ir žaidimų studijos. Kūrybinės technologijos. *Komunikacijos mokslai*: Komunikacijos teorijos. Komunikacijos filosofija. Komunikacijos ir informacijos mokslų istorija. Komunikacijos teisė ir politika. Industrinės ir plėtros komunikacija. Tarpkultūrinė ir multikultūrinė komunikacija. Tarptautinė komunikacija. Lyčių komunikacija. Lingvistinė komunikacija. Organizacijos komunikacija. Rinkodaros komunikacija. Viešieji ryšiai. Politikos komunikacija. Sveikatos komunikacija. Viešojo ir masinė komunikacija. Mokslo komunikacija. Paveldo komunikacija. Auditorijos tyrimai. Komunikacijos kultūra. Propagandos tyrimai. Tarpasmeninė komunikacija. Viešosios erdvės tyrimai. Interaktyvioji komunikacija. Komunikacijos technologijos. Integruota švietimo komunikacija. Mokslo ir technologijų komunikacija. Integruota marketingo komunikacija. Integruota valdymo komunikacija. Viešosios sferos vadyba. Socialinė komunikacija ir technologijos. Darnaus vystymosi komunikacija.

Dokumentinė komunikacija. Globalioji komunikacija. Interneto valdymas. Rizikos ir krizių komunikacija. Europos vieninga komunikacinė erdvė. Mokslo ir mokslinė komunikacija. *Žurnalistikos ir medijų mokslai*: Žurnalistikos teorija. Žiniasklaidos modeliai, sistemos ir politinė komunikacija. Žiniasklaidos psichologija ir poveikis. Žurnalistikos istorija. Rašto, vaizdo ir transliacinės žiniasklaidos raiškų tyrimai. Daugiatėpės žiniasklaidos tyrimai. Žiniasklaidos politika. Žiniasklaidos transformacijų tyrimai. Žurnalistikos kultūra. Žurnalistikos sociologija. Internetinė žiniasklaida. Žiniasklaidos technologijos. Medijų filosofija. Medijų teorijos. Medijų sistemologija. Medijų istorija. Medijų menas. Medijų sociologija. Medijų kultūra. Medijų etika. Medijų raštingumas. Medijų technologijos. Vizualioji kultūra. Naujosios medijos. *Muzeologija*: Istorinė muzeologija. Metamuzeologija. Taikomoji muzeologija. Teorinė muzeologija. E. muziejinkystė. Muziejų technologijos. *Knygotyra*: Knygotyros teorija. Knygotyros metodologija. Knygos istorija. Knygos ekonomika. Leidybos tyrimai. Bibliopolistika. Knygų reklamos teorija. Spaudos ir leidybos statistika. Biblioflotyra. Knygos ženklių teorija. Knygos paveldotyra. Knygos kultūra. Knygos filosofija. Knygos sociologija. Knygos psichologija. Knygos fenomenologija. Knygos semiotika. Knygos menas. Filigranistika. Inkunabulistika. Knygos medijų sistemoje tyrimai. *Rašto ir rašymo istorija*: Rašto istorija. Archeografija. Tekstologija. Epigrafika. Papirusologija. Paleografija. Kodikologija. Diplomatika.

Tokį Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties klasifikacijos variantą parengė Lietuvos mokslo tarybos suburta tarpintitucinė darbo grupė 2011 m. birželio mėnesį. Tačiau 2012 m. spalio 16 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu (Nr. V-1457) buvo patvirtintas tik Lietuvos mokslo kryptių sąrašas, šakos ir pošakiai minėtu dokumentu liko neįteisinti.

13 Iš viso mokslo šiuo metu daktaro laipsnį humanitarinių ir socialinių mokslų srityse (iš viso

doktorantūros nuostatai, mokslo krypties tarybos daktaro disertacijai ginti reglamentai), kurie buvo ne kartą tikslinti. Nuo 2003 m. Lietuvos mokslo tarybos nutarimu galiojęs Vilniaus universiteto doktorantūros reglamentas¹⁴ 2010 m. buvo pakeistas Vilniaus universiteto mokslo doktorantūros reglamentu¹⁵. Pirmuoju dešimtmečiu nagrinėjamų ir visų kitų KIM šakų doktorantams vadovavo kiekvienam iš jų sukurti specialūs komitetai iš penkių mokslininkų (trys iš jų turėjo būti habilituoti daktarai¹⁶), vėliau tokie komitetai buvo panaikinti ir atsakomybė perkelta doktoranto vadovui ir šakiniam padaliniiui, atsakingam už konkrečių šakų doktorantūros studijų organizavimą ir mokslinius tyrimus. Nuo 2010 m. tvarka dar kartą pasikeitė: atsirado Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros komitetas, atsakingas už šios krypties doktorantūros studijų vykdymą¹⁷, ir pirmą kartą Lietuvoje įsigaliojo specializuotas KIM krypties doktorantūros studijas reglamentuojantis dokumentas¹⁸, suderintas su VU mokslo doktorantūros reglamentu ir galiojančiais Lietuvos teisės aktais. Jis apibrėžė funkcijų pasidalijimą tarp studijas organizuojančių ir vykdančių asmenų ir akademinų darinių (krypties komiteto, šakinių padalinių, mokslinių vadovų), numatė doktorantūros organizavimo, priėmimo į doktorantūrą, studijų eigos, mokslo daktaro disertacijos rengimo, jos gynimo, daktaro laipsnio įgijimo eksterneu, mokslo daktaro laipsnio suteikimo, doktorantūros studijų kokybės užtikrinimo, doktorantūros finansavimo, doktorantūros dokumentų saugojimo tvarką. Taigi, analizuojamose šakose trečiosios pakopos studijų procesas pamažu tapo daugiau reglamentuotas, išaugo kvalifikaciniai reikalavimai doktorantų vadovams bei visiems, kurie dirba su trečiosios pakopos studentais, padidėjo reikalavimai mokslinių tyrimų rezultatų skaidai ir tarptautiškumui.

Doktorantūra šiandien suprantama kaip trečiosios pakopos studijos, tačiau jos tikslas iš esmės nepasikeitė: rengti mokslininkus, gebančius savarankiškai atlikti mokslinius tyrimus ir eksperimentinės plėtros darbus bei spręsti mokslo problemas¹⁹. Iš pradžių doktorantūros trukmė buvo penkeri, nuo 1996 metų – ketveri metai. 2003 m. Europos Sąjungoje įvedus trečiosios studijų pakopos sąvoką, doktorantai įgijo studentų statusą, kuris, deja, nesuteikia jiems socialinių garantijų. Į nagrinėjamų šakų, kaip ir visos komunikacijos ir informacijos mokslų krypties, doktorantūrą kandidatai buvo priimami viešo konkurso būdu. Nuo 2012 m. pretendentai laikė ne stojamąjį egzaminą pagal iš anksto paskelbtą programą, bet pateikė ir gynė mokslinius projektus²⁰. Analizuojamų mokslų doktorantūros studijos buvo populiarios. Stoją įvairių kartų Komunikacijos fakulteto Knygotyros, Paveldo komunikacijos ir informacijos, Leidybos, kitas magistro programas baigusieji studentai, Vilniaus universiteto Istorijos ir Filologijos fakultetų absolventai, kitas Lietuvos aukštąsias mokyklas – Vilniaus edukologijos, Kauno technologijos ir kitus universitetus baigę asmenys. Jos taip pat sulaukė dėmesio ir patyrusių filologų, dir-

bančių mokslinių bibliotekų senųjų ir retųjų spaudinių bei kituose su mokslo tiriamąja veikla susijusiuose skyriuose, ir istorikų iš Lietuvos valstybės archyvų sistemos. Nuo doktorantūros veiklos KF pradžios knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, dokumentotyros ir archyvistikos mokslų disertacijas rengė, teberengia arba bandė

13-oje krypčių) turi teisę teikti 20 mokslo ir studijų institucijų, tačiau tik trys, t. y. 15 proc., mažiau nei penktadalis tokia teise disponuoja savarankiškai. Tai Vilniaus universitetas, kuris humanitarinių ir socialinių mokslų srityse vykdo aštuonias savarankiškų studijų programas, KTU – vykdo dvi, VGTU – vieną. Kiti šia teise dalijasi su jungtinės doktorantūros partneriais. 19 doktorantūros studijų programų yra jungtinės, t. y. jas vykdo dvi ir daugiau institucijų. Palyginus šiuos duomenis su 2003 m. vertinimo rezultatais akivaizdu, kad dėl padidėjusių reikalavimų daktaro mokslo laipsnį teikti galinčių institucijų Lietuvoje sumažėjo.

14 *VU doktorantūros reglamentas* [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.vu.lt/site_files>; VU doktorantūros reglamentas. Iš *VU doktorantūros studijos Filosofijos ir Komunikacijos fakultetuose*: metodinė studija. Sudarytojai Marius Povilas Šaulauskas, Stasė Vaškevičienė. Vilnius, 2008, p. 40–63.

15 *Vilniaus universiteto mokslo doktorantūros reglamentas* [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.vu.lt/site_files>.

16 KAUNAS, D. Doktorantūra. Iš *Knygotyra*: enciklopedinis žodynas. Vilnius, 1997, p. 92.

17 *Doktorantūros komitetas* (11 asmenų mokslininkų grupė, kurių kiekvienas atitinka minimalius kvalifikacinius valstybinių mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų pareigybių reikalavimus, keliamus vyresniajam ar vyriausiajam mokslo darbuotojui – A. N.) *organizuoja priėmimo į doktorantūrą disertacijų tematiką, vadovų konkursą ir teikia Rektoriui; teikia Rektoriui tvirtinti stojamojo į doktorantūrą komisijas; apsvarsto ir teikia akademinį padalinį taryboms tvirtinti doktorantūros studijų dalykus, jų sandus; tvirtina doktorantų individualius studijų ir mokslinių tyrimų planus; įskaito kreditus, gautus doktorantų tarptautinėse vasaros mokyklose arba esant dalinėse doktorantūros studijose užsienyje; teikia Rektoriui tvirtinti doktorantų mokslinius va-*

dovus; vykdo doktorantų atestaciją ir rengia jos dokumentus; skiria recenzentus daktaro disertacijai vertinti; komiteto posėdžiuose svarsto pateiktą disertaciją ir priima sprendimą dėl jos teikimo viešam gynimui; teikia Rektoriui tvirtinti daktaro disertacijos gynimo tarybos sudėtį, gynimo datą, vietą, laiką; tvirtina adresatų, į kuriuos bus siunčiama disertacijos santrauka, sąrašą; doktorantūros komiteto posėdžiuose svarsto doktorantų, jų vadovų gerąjį darbo patirtį ir užtikrina gerosios patirties sklaidą; inicijuoja ir organizuoja mokslines, akademinės diskusijas su doktorantais, sprendžia doktorantų vidinio informavimo, mokslinės aplinkos formavimo problemas; kartu su akademinio kamieninio padalinio administracija (prodekanais, pavaduotojais), sprendžia doktorantūros tarptautinių mainų problemas; kartu su doktorantų vadovais organizuoja jungtinės doktorantūros studijas su užsienio universitetais. (Vilniaus universiteto mokslo doktorantūros reglamentas [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.vu.lt/site_files>.)

18 *Vilniaus universiteto Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties (O8S) mokslo doktorantūros reglamentas* [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.vu.lt/site_files>.

19 *Vilniaus universiteto mokslo doktorantūros reglamentas* [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: http://www.vu.lt/site_files.

20 Mokslinį projektą recenzuoja du recenzentai, vertina Rektoriaus sudaryta priėmimo į KIM krypties doktorantūrą komisija, vyksta jo gynimo procedūra. Priimant į doktorantūrą taip pat atsižvelgiama į mokslinio darbo patirtį bei mokslinį įdirbį, t. y. mokslines publikacijas. Žr. *Reikalavimai moksliniam projektui* [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.kf.vu.lt>>.

rengti 38 doktorantai. Iki 2000 m. jų buvo 14, o vėlesniais metais (nuo 2001 iki 2014 m.) – skaičius išaugo iki 24. Visi jie studijavo Knygotyros ir dokumentotyros institute, išskyrus Aridą Papaurėlytę, kurios disertacija gimė KF Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų padalinyje. Kaip kad būdinga humanitariniams ir socialiniams mokslams, stojančiųjų siekiamybė buvo studijos valstybės finansuojamose vietose, tačiau 2006 m. buvo priimta ir pirmoji minėtose šakose bei visoje kryptyje neakivaizdinių studijų doktorantė, besimokanti savo lėšomis. Tačiau neakivaizdinės studijos (vėliau reformuotos ir pavadintos iššęstinėmis), kai studijos derinamos su darbine veikla ir už jas universitetui mokamas nustatytas kasmetinis mokestis, ne tik kad nebuvo populiarios, bet ir nerezultatyvios²¹. Nesėkmingai susiklostė ir knygotyros doktorantūrą pasirinkusio, pirmojo KIM krypties programą studijavusio užsieniečio ispano Juano Pablo Blanco Garcia'os studijos – jis neįveikė pirmųjų metų plano.

Doktorantūros nerezultatyvumas – visų Lietuvos studijų ir mokslo institucijų problema. Prieš dešimtmetį disertaciją laiku apgindavo ne daugiau kaip 40 procentų doktorantų²², šiuo metu šis skaičius siekia apie 50 proc.²³. Per pastarąjį dešimtmetį Vilniaus universitete pasiektas 74 proc. rezultatyvumas²⁴. Didžiausias neapgynusių disertacijos doktorantų skaičius yra socialinių ir humanitarinių mokslų srityse, kuriose būna ir didžiausi stojančiųjų konkursai. Knygotyros ir dokumentotyros institute šis rodiklis buvo apie 60 proc. Analizuojant pokyčius galima teigti, kad jie atitiko bendras augimo tendencijas Komunikacijos fakultete. Siekiant studijų kokybės buvo pasitelktos įvairios priemonės: reiklesnė atestacija, doktorantūros rezultatyvumo viešinimas, priėmimo planavimas ir kitos. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2009 m. rugsėjo 30 d. patvirtino tvarką²⁵, pagal kurią Valstybės biudžeto lėšos, skirtos studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti, arba jų dalis gražinamos į valstybės biudžetą, jeigu asmenys pašalinami iš aukštosios mokyklos jos nustatyta tvarka arba nutraukia studijas savo noru. Tačiau dar nepraėjo pakankamai laiko, kad būtų galima daryti išvadas apie šio įstatymo poveikį.

Analizuojamų mokslų doktorantūra apėmė ir šiandien apima studijas, kryptingus mokslo tyrimus, disertacijos rengimą ir gynimą bei mokslinių rezultatų sklaidą. Jau daugiau kaip dešimtmetį visų KIM krypties priskiriamų šakų doktorantūros studijos vyksta pagal krypties programą. 2003 m. buvo patvirtinta pirmoji Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros programa, pagal kurią doktorantai studijavo ne mažiau kaip 20 kreditų apimties dalykus iš privalomų ir pasirenkamųjų sąrašo. Tuomet buvo vienas privalomas dalykas – Mokslinio tyrimo metodologija, ir 30 pasirenkamųjų, kurių trečdalis priskirtini analizuojamoms šakoms²⁶. 2006–2008 m. Komunikacijos fakultetas kartu su Filosofijos,

Istorijos, Filologijos, Ekonomikos fakultetais ir Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutu dalyvavo tarpinstituciniame ES finansuojamame projekte „Nacionalinio tapatumo išsaugojimas globalizacijos sąlygomis: doktorantūros studijų programų atnaujinimas ir podiplominių studijų modelio sukūrimas“²⁷ ir studijų programą atnaujino. 2007 m. joje atsirado dar vienas privalomas dalykas (Universitetinė didaktika), šalia programos gimė daugiadalykių kursų sąvadas. Jį kuriant dalyvavo trys instituto mokslininkai ir parengė tokius kursus: Tarpkultūrinė komunikacija: globalizacija ir identitetas, Teoriniai globalizacijos mokslinio tyrimo principai, Dokumentinis (spaudos ir rankraštinis) paveldas tapatumo sklaidoje²⁸. 2011 m. rugsėjo 1 d. perėjus prie ECTS kreditų, buvo koreguotos dalykų apimtys. Dar kartą programa buvo atnaujinta 2013 m., kai joje pasirenkamųjų dalykų skaičius sumažėjo, tačiau analizuojamų mokslų disciplinų skaičius išaugo iki 13²⁹, kas rodė pasiektą nagrinėjamų šakų įdirbį ir tyrimų plėtros kryptis. Į programą buvo įtraukti tokie nauji dalykai kaip Knygos kultūra, Knygotyros teorija ir istorija,

21 2006 m. įstojo Gintarė Garnytė, 2008 m. Nijolė Raudytė, 2010 m. Juanas Pablo Blanco Garcia. Iš visų trijų nesigynė nė vienas.

22 KAUNAS, D. Doktorantūra ir doktorantai. Iš *Knygotyros katedra 1940–1990–2000*: informacinis leidinys. Sudarytojas Domas Kaunas. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2000, p. 64.

23 *Doktorantūra Europoje ir Lietuvoje*. Kaunas, 2009, p. 159.

24 *VU doktorantūros studijos Filosofijos ir Komunikacijos fakultetuose*: metodinė studija. Sudarytojai Marius Povilas Šaulauskas, Stasė Vaškevičienė. Vilnius, 2008, p. 12.

25 Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, skirtų studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti, arba jų dalies grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą tvarkos aprašo patvirtinimo: Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugsėjo 30 d. Nr. 1228 nutarimas. *Valstybės žinios*, 2009, nr. 120-5153.

26 *Bendroji knygotyra, Knygos kultūra, Lietuvos knygos istorija, Visuotinė knygos istorija, Dokumentotyra, Archyvistika, Bibliografijos teorija, Bibliografijos istorija, Lietuvos kultūros istorija, Biografistika*. (Komunikacijos ir informacijos krypties doktorantūros studijų programa. Iš *VU doktorantūros studijos Filosofijos ir Komunikacijos fakultetuose*: metodinė

studija. Sudarytojai Marius Povilas Šaulauskas, Stasė Vaškevičienė. Vilnius, 2008, p. 26–27.)

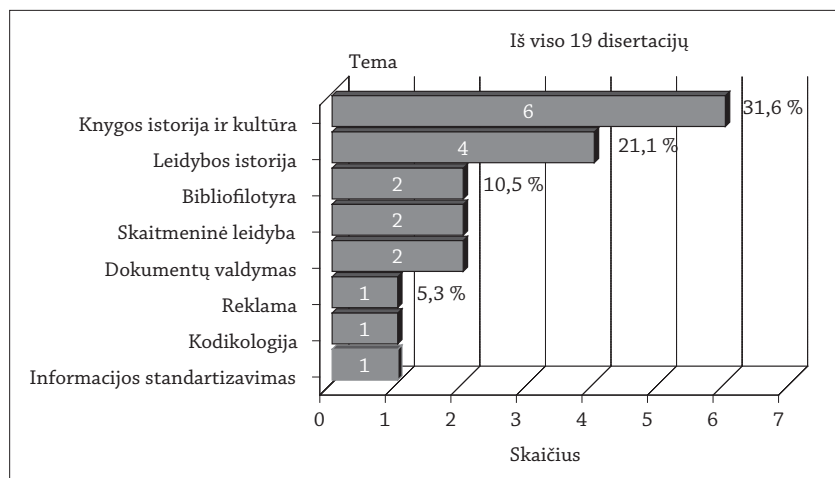
27 Pagal BPD 2.5 priemonę „Žmogiškųjų ir išteklių kokybės gerinimas mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje“.

28 Iš KDI dėstytojų projekte dalyvavo Domas Kaunas, Aušra Navickienė, Elena Macevičiūtė. Iš viso projekte dalyvavę 7 fakulteto mokslininkai parengė 7 dalykus: tarp jų, be minėtųjų, buvo Žinių vadyba nacionalinės ir regioninės plėtros kontekste (Zenona Atkočiūnienė), Mokslo politika: tautinis identitetas globalizacijos kontekste (Audronė Glosienė), Globalios visuomenės žinojimo struktūros (A. Glosienė), Globalios visuomenės technologijos (Arvydas Pacevičius).

29 *Archyvistika, Bendroji knygotyra, Bibliografijos istorija, Bibliografijos teorija, Biografistika. Dokumentinis (spaudos ir rankraštinis) paveldas tapatumo sklaidoje, Dokumentotyra, Knygos kultūra, Knygotyros istorija ir teorija, Komunikacijos ir informacijos istorija: visuotinė knygos ir kitų spaudos medijų istorija, Leidybos ekonomika, Lietuvos knygos istorija, Teoriniai globalizacijos mokslinio tyrimo principai. (Komunikacijos ir informacijos krypties doktorantūros studijų programa [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.kf.vu.lt>>.)*

Komunikacijos ir informacijos istorija: visuotinė knygos ir kitų spausdintinių medijų istorija, Leidybos ekonomika. Siekiant studijų kokybės buvo ne tik atnaujinama studijų programa, tobulinami dalykų aprašai, bet kreipiamas dėmesys ir į studijų bei disertacijų rengimo proceso planavimą, kuris tapo daugiau reglamentuotas ir įsitvirtino griežtesnė planų vykdymo kontrolės praktika³⁰.

KDI parengtų disertacijų tematiką lėmė instituto atstovaujамų mokslų vidiniai poreikiai, padalinio kaip mokslo ir studijų institucijos akademinės reikmės bei tiriamajam darbui galinčių vadovauti mokslininkų profesinė bei mokslinė kvalifikacija. Disertacijų problematika (žr. 1 paveikslą) glaudžiai siejosi su instituto mokslininkų atliekamais tyrimais³¹. Iki 2000 m. doktorantams daugiausia buvo siūloma lietuvių raštijos,

1 PAVEIKSLAS. Knygotyros, bibliografijos, rašto ir rašymo istorijos, dokumentotyros ir archyvistikos mokslų apgintų disertacijų tematika 1991–2014 m. spalio 1 d.

Lietuvoje bei išeivijoje lietuvių ir kitomis kalbomis leistų knygų istorijos³², bibliografijos teorijos ir metodikos raidos savitumus ir dėsningumus³³ atskleidžiančių tyrimų problematika. Esminesnių pojūčių momentu būtų galima pavadinti 2001 metus, kai buvo priimta pirmoji doktorantė, pasirinkusi dokumentų valdymo archyvuose tematiką³⁴. Pastaruoju dešimtmečiu disertacijų turinys tapo dar įvairesnis. KDI buvo rengiami ne tik knygos istorijos ir dokumentinio (rankraštinio ir spaudos) paveldo³⁵ ar bibliografijos³⁶, bet ir knygotyros teorijos ir mokslo istorijos³⁷, informacijos standartizacijos³⁸, biografistikos³⁹, bibliofilotyros⁴⁰, šiandienos knyginkystės tyrimų⁴¹, skaitmeninės leidybos⁴², elektroninių dokumentų valdymo ir jų prieigos⁴³ tematikų

30 Per pirmąjį doktorantūros studijų mėnesį privalu patvirtinti doktorantų mokslinių tyrimų planą ir jo laikytis visus ketverius studijų metus. Studijų planai, apimdami mokslinės literatūros nagrinėjimo, mokslinių tyrimų, jų pristatymo mokslinėse konferencijose, mokslinių straipsnių ir disertacijos rengimo struktūrinės dalis, įpareigoja planuoti visus studijų ir disertacijos rengimo etapus. Planų vykdymas kontroliuojamas kasmetinių atestacijų būdu.

31 Vilniaus universiteto Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties mokslininkų gyvenimo aprašymai (CV) ir svarbiausios publikacijos (per pastaruosius 5 metus). 4 priedas. Iš *Vilniaus universiteto dokumentai Humanitarinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros teisei gauti*. 2010 m. Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros instituto archyvas, lap. 108–191.

32 Audronė Glosienė parengė ir apgynė disertaciją „Knygų leidyba ir platinimas Lietuvoje 1918–1940 m.“ (vadovas prof. habil. dr. Vladas Žukas); Aušra Navickienė parengė ir apgynė disertaciją „Lietuviškos knygos raida 1795–1864 m.“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas); Remigijus Misiūnas parengė ir apgynė disertaciją „Lietuvių išėvių knygų leidyba Vakarų Europoje 1945–1952 m.“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas); Irena Jackevičienė rengė disertaciją „Vilniaus pijorų spaustuvės reikšmė Lietuvos kultūrai ir švietimui 1754–1836 m.“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas), bet jos negynė; Violeta Černiauskaitė parengė ir apgynė disertaciją „Lietuviškos knygos raida tautinės kultūros plėtros sąlygomis 1904–1914 metais“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas); Jurgita Bartkutė-Šimkaitienė rengė disertaciją „Lietuvių emigracinė spauda“ (vadovė doc. dr. Vanda Stonienė), bet jos negynė; Daiva Narbutienė parengė ir apgynė disertaciją „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės lotyniška knyga XVI–XVII a.“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas); Liucija Citavičiūtė parengė ir apgynė disertaciją „Karaliaučiaus universiteto Lietuvių kalbos seminaro poveikis lietuvių raštijos ir knygos kultūros plėtotei XVIII–XIX amžiuje“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas); Nijolė Lietuvninkaitė parengė ir apgynė disertaciją „Kauno knygos kultūra 1843–1918 metais“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas); Lina Šarlauskienė parengė

ir apgynė disertaciją „Lietuvos elektroninių serialinių leidinių leidyba (profesionalizmo aspektu)“ (vadovė doc. dr. Elena Macevičiūtė); Rasa Būdvydytė rengė disertaciją „Knygų vokiečių kalba leidyba Lietuvoje“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas), bet jos negynė.

33 Ringailė Bagušytė rengė disertaciją „Bibliografinė apskaita Lietuvoje 1947–1992 m.“, vėliau tema buvo pakeista „Lietuvos knygų rūmų istorija“ (vadovas doc. dr. Osvaldas Janonis), bet jos negynė.

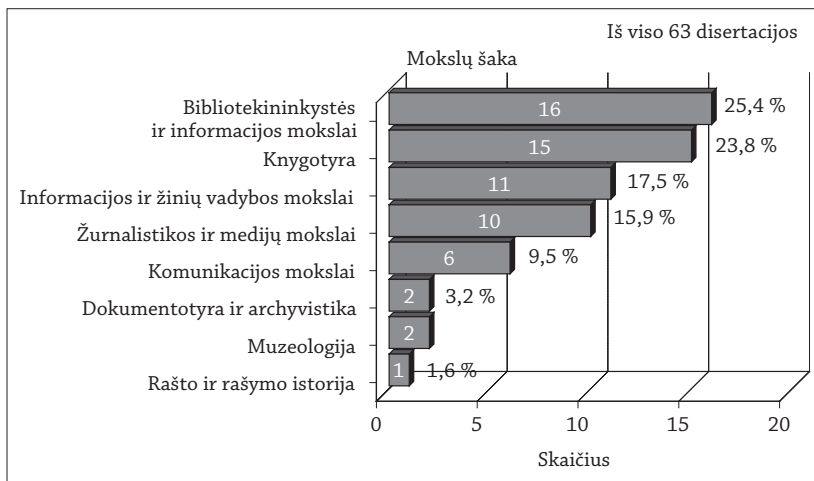
34 Daiva Lukšaitė parengė ir apgynė disertaciją „Dokumentų vertės ekspertizė archyvuose: Lietuvos nacionalinio dokumentų fondo viešojo sektoriaus įstaigų dokumentų vertės ekspertizė“ (vadovė doc. dr. Aušra Navickienė, konsultantė prof. dr. Elena Macevičiūtė).

35 Jolita Steponaitienė rengė disertaciją „Lietuviškos knygos modernėjimas spaudos draudimo laikotarpiu“ (vadovė doc. dr. Aušra Navickienė, konsultantė prof. habil. dr. Domas Kaunas, prof. dr. Remigijus Misiūnas), bet jos negynė; Juanas Pablo Blanco García pasivirtino disertacijos tema „Book Relationship between Spain and Lithuania in 16th–17th centuries“ (vadovė doc. dr. Alma Braziūnienė), bet po vienerių metų doktorantūros studijas nutraukė; Tomas Petreikis parengė ir apgynė disertaciją „Regioninės knygos kultūra Žemaitijos knygos 1905–1944 m. pavyzdžiu“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas); Kšištof Tolkačevski rengia disertaciją „Epigrafinio įrašo (teksto) kultūra ir komunikacija: memorialinių įrašų pagrindu“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas).

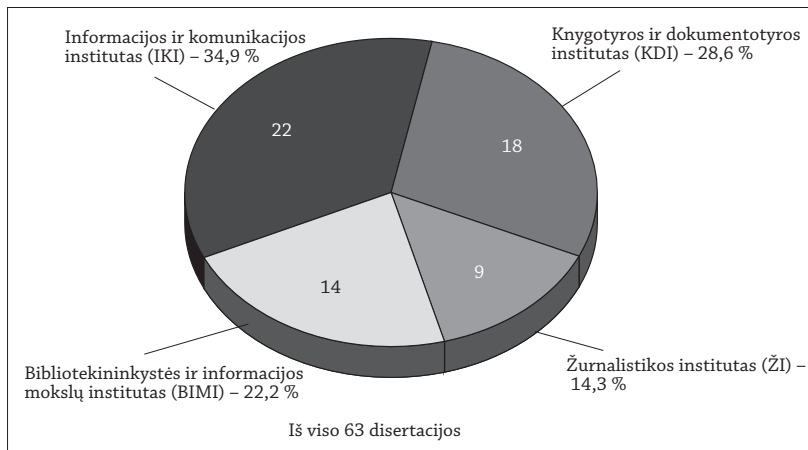
36 Audronė Svėrienė rengė disertaciją „Aleksandras Ružanovas: įnašas į lietuvių bibliografiją ir bibliotekininkystę“ (vadovai prof. dr. (HP) Osvaldas Janonis, doc. dr. Julija Čepytė), bet jos negynė; vėliau doktorantė temą keitė, žr. 41 nuorodą; Nijolė Raudytė rengė disertaciją „Personalinės bibliografinės rodyklės kaip mokslo ir kultūros šaltinis“ (vadovai prof. dr. (HP) Osvaldas Janonis, prof. dr. (HP) Elena Macevičiūtė), bet jos negynė.

37 Eglė Akstinaitė rengė disertaciją „Levas Vladimirovas – knygotyrininkas“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas), bet jos negynė.

darbai. 2012 m. buvo apginta pirmoji Lietuvoje kodikologijos disertacija⁴⁴. Tokie pokyčiai buvo dėsningi, nes atspindėjo instituto mokslinių tyrimų, viešojo sektoriaus atminties institucijų ir knyginkystės verslo poreikius, KIM paradigmų kaitą. Dokumentinės komunikacijos mokslai, kaip ir apskritai visa KIM kryptis, Lietuvoje kelis šimtmečius formavosi daugiau kaip humanitariniai mokslai, nuo XX a. sep-

2 PAVEIKSLAS. VU Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties apgintos disertacijos pagal mokslų šakas 1991–2014 m. spalio 1 d.

3 PAVEIKSLAS. VU Komunikacijos fakultete apgintos disertacijos pagal šakinius padalinius 1991–2014 m. spalio 1 d.

tintojo dešimtmečio išplėtė tyrimų lauką socialinių mokslų kryptimi ir galiausiai tapo tarpdalykine mokslų kryptimi, pasižyminčia ne tik humanitarine ir socialine paradigmomis, bet ir glaudžiai susijusia su informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis, šių bei kitų sričių mokslais. Lyginami 1991–2013 m. apgintas KIM krypties disertacijas pagal šakas, matome, kad nagrinėjamų mokslų tyrimų tematika buvo viena iš populiariausių (žr. 2 paveikslą), o KDI galime priskirti prie pirmaujančių fakultete pagal parengtų disertacijų skaičių (žr. 3 paveikslą).

Lyginant KDI pirmojo dešimtmečio ir vėlesnių metų su doktorantais dirbusių mokslininkų skaičius galima teigti, kad jie augo, kaip ir keitėsi mokslininkų kvalifikacija. Šiandien beveik 50 proc. KIM krypties doktorantūros komiteto, svarbiausios už krypties doktorantūrą atsakingos struktūros VU, sudaro minimo instituto žmonės. Šiuo metu jie atstovauja 40 proc. visų fakulteto mokslininkų, galinčių dirbti su trečiosios pakopos studentais. KDI profesoriai ir docentai, kaip knygos ir kitų spausdintinių medijų, bibliografijos, dokumentinio paveldo, tradicinės ir skaitmeninės leidybos, dokumentų valdymo ir kitų sričių ekspertai, buvo kviečiami dalyvauti fakultete ir už jo ribų parengtų disertacijų gynimo komitetų veikloje. Išskirtinai produktyviai su nagrinėjamų mokslų doktorantais dirbo Domas Kaunas⁴⁵, kuris dar 1990 m. tapo habilituotu daktaru⁴⁶. Formuojant doktorantų studijų

38 Nijolė Bliūdžiuvienė apgynė disertaciją „Standartizacijos vaidmuo atminties institucijų integracijos procese“ (vadovas prof. dr. (HP) Osvaldas Janonis).

39 Aurelija Pociūtė rengė disertaciją „Biografinės informacijos išteklių ir vadyba Lietuvoje 1990–2000 m.“ (vadovė doc. dr. Julija Zinkevičienė), bet jos negynė; Iveta Jakimavičiūtė rengė disertaciją „Lietuvos knygotyros biografistika“ (vadovė doc. dr. Julija Zinkevičienė), bet jos negynė.

40 Alma Braziūnienė apgynė disertaciją „Bibliofilija kaip asmenybės raiška: Kazys Varnelis“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas); Inga Liepaitė apgynė disertaciją „Lietuvos bibliofilijos būties ir idėjų raiška sovietmečiu“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas).

41 Audronė Svėrienė rengė disertaciją „Lietuviško mokyklinio vadovėlio kultūra 1990–2002 m.“ (vadovas prof. dr. Remigijus Misiūnas), bet jos negynė; Gintarė Garnytė rengė disertaciją „Universitetinė leidyba Lietuvoje“ (vadovas prof. dr. Remigijus Misiūnas), bet jos negynė; Alina Vaišvilienė apgynė disertaciją „Reklamos poveikis vartotojui knygų rinkoje“ (vadovas prof. dr. Remigijus Misiūnas), Rūta Gruzdaitienė rengė disertaciją „Prekybos vaidmuo knygų sklaidoje“ (vadovas – prof.

dr. (HP) Osvaldas Janonis), bet jos negynė; Živilė Zavadzytė-Zakarauskienė rengė disertaciją „Lietuvos knygų prekybos sistemos raida“ (vadovas prof. dr. Remigijus Misiūnas), bet jos negynė; Asta Urbanavičiūtė rengia disertaciją „Kultūrinės periodikos leidyba mažoje šalyje XXI a.“ (vadovė doc. dr. Alma Braziūnienė).

42 Arūnas Gudiniavičius apgynė disertaciją „Skaitmeninės knygos kokybė vartotojo požiūriu“ (vadovė prof. dr. Aušra Navickienė, konsultantė doc. dr. Nerutė Kligienė).

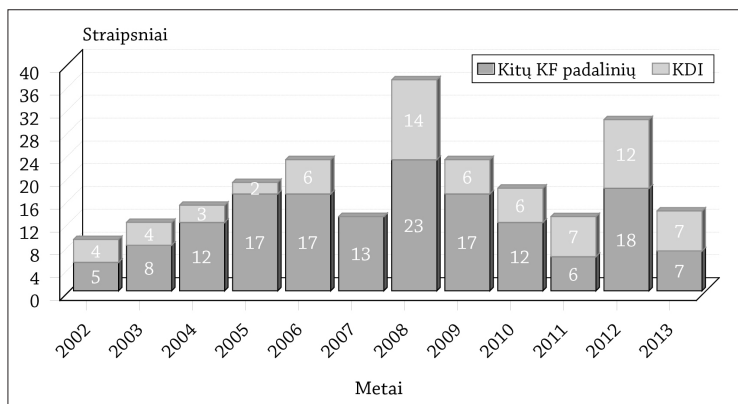
43 Inga Petravičiūtė apgynė disertaciją „Elektroninių dokumentų Lietuvos nacionaliniame dokumentų fonde valdymas“ (vadovė doc. dr. Julija Zinkevičienė); Danutė Kontrimavičienė rengia disertaciją „Prieiga prie dokumentų Lietuvos valstybės archyvuose“ (vadovė prof. dr. Aušra Navickienė).

44 Rima Cicėnienė apgynė disertaciją „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės rankraštinės knygos kultūra“ (vadovas prof. habil. dr. Domas Kaunas, konsultantai prof. dr. Arvydas Pacevičius, prof. dr. Rimvydas Petrauskas).

45 1991–2014 m. D. Kaunas buvo disertacijas apgynusių 11 doktorantų vadovas.

ir disertacijų gynimo komitetus paramą institutui teikė kitų Vilniaus universiteto fakultetų ir kitų mokslo institucijų atstovai. Iki 2000 m. buvo bendradarbiauta su habilituotais daktarais ir daktarais iš Vilniaus universiteto Filologijos (Juozapas Girdzijauskas, Eugenija Ulčinaitytė) ir Filosofijos (Vyngintas Bronius Pšibilskis) fakultetų, Kauno Vytauto Didžiojo universiteto (Leonas Gudaitis), Klaipėdos universiteto (Viktoras Urbonas), Matematikos ir informatikos instituto (Laimutis Telksnys), Lietuvos istorijos instituto (Edvardas Vidmantas, Vytautas Merkys, Irena Petrauskienė, Ingė Lukšaitė, Rimantas Miknys), Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (Klemensas Sinkevičius, Juozas Tumelis, Regina Varnienė), Vilnius Gedimino technikos universiteto (Juozas Stonys), Lietuvos edukologijos universiteto (Vincas Auryla). Pastaruoju dešimtmečiu talkino pripažinti tyrėjai iš Vytauto Didžiojo universiteto (Algirdas Gaižutis, Leonas Gudaitis, Egidijus Aleksandravičius), Mykolo Romerio universiteto (Adolfas Kaziliūnas, Arūnas Augustinaitis), Socialinių tyrimų instituto (Arvydas Virgilijus Matulionis), Lietuvos genocido ir rezistencijos tyrimų centro (Arvydas Anušauskas), Kauno technologijos universiteto (Rimantas Gatautis), Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos (Sigitas Narbutas, Daiva Narbutienė) bei jau minėtų aukštųjų mokyklų ir mokslinių institutų atstovai (Viktoras Urbonas iš Klaipėdos universiteto, Juozas Girdzijauskas iš VU Filologijos fakulteto, Laimutis Telksnys iš Matematikos ir informatikos instituto, Vytautas Turla iš Vilniaus Gedimino technikos universiteto).

Palyginti su visais kitais fakulteto padaliniais, 2002–2013⁴⁷ m. KDI doktorantai paskelbė daugiausia mokslinių straipsnių (žr. 4 paveikslą)⁴⁸, dalyvavo dešimtyse

4 PAVEIKSLAS. VU Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantų paskelbti moksliniai straipsniai 2002–2013 m.

Lietuvos ir tarptautinių konferencijų⁴⁹, vyko stažuotis į užsienį⁵⁰. Per pastaruosius ketverius metus jų publikacijos sudarė apie pusę visų krypties doktorantų paskelbtų darbų. Jie aktyviai publikavosi tiek fakulteto mokslo žurnaluose „Knygotyra“, „Informacijos mokslai“, tiek kituose Lietuvos („Tautosakos darbai“, „Acta Academiae Artium Vilmensis“) ir užsienio („Library History“) moksliniuose žurnaluose bei teminiuose straipsnių rinkiniuose. A. Braziūnienės atlikti skaičiavimai rodo, kad 2002–2010 m. KDI doktorantų straipsniai sudarė beveik pusę visų „Knygotyros“ mokslo darbuose skelbiamų KDI mokslininkų publikacijų⁵¹. „Knygotyros“ mokslinis periodinis leidinys sukūrė palankias sąlygas doktorantų tyrimų rezultatų sklaidai ir drauge buvo sureikšmintas aktualaus turinio moksliniais tektais. Instituto doktorantų aktyvumas tarptautinėje erdvėje buvo matomas. Siekti tarptautinės mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos ir doktorantūros studijų kokybės padėjo tai, kad studentai turėjo galimybių dalyvauti nuo 1991 m. instituto rengiamuose moksliniuose renginiuose (iš pradžių tai buvo kasmetiniai seminarai, o nuo 1999 m. tapo tarptautinėmis konferencijomis, peraugančiomis į regioninius renginius⁵²); nuo 2004 m. doktorantų rengimo projekte NORSLIS, suteikiančiame galimybių studijuoti, gauti kreditus ir bendradarbiauti su kolegomis Šiaurės

46 KDI taip pat habilitavosi Vanda Stonienė ir habilitacijos procedūrą praėjo Elena Macevičiūtė ir Osvaldas Janonis.

47 Nesant duomenų apie visų 2014 m. publikacijas straipsnyje bus analizuojami tik 2002–2013 m. duomenys.

48 Iš viso KDI doktorantai paskelbė 70 mokslinių straipsnių. Apskaičiuota remiantis papildyta medžiaga 6 priedo – Vilniaus universiteto Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantų paskelbti mokslo darbai per doktorantūros studijų laikotarpį 2002–2010 m. m. 6 priedas. Iš *Vilniaus universiteto dokumentai Humanitarinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros teisei gauti*. 2010 m. Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros instituto archyvas, lap. 194–201.

49 Vilniaus universiteto Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantų dalyvavimas mokslinėse konferencijose 2002–2010 m. m. 7 priedas. Iš *Vilniaus universiteto dokumentai Humanitarinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros teisei gauti*. 2010 m. Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto

Knygotyros ir dokumentotyros instituto archyvas, lap. 202–206.

50 Vilniaus universiteto Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantų dalyvavimas užsienio mokslinėse stažuotėse, seminaruose ir kt. 2002–2010 m. m. 8 priedas. Iš *Vilniaus universiteto dokumentai Humanitarinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros teisei gauti*. 2010 m. Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros instituto archyvas, lap. 207.

51 „Knygotyros“ 38–54 tomuose KDI mokslininkai publikavo 30 straipsnių, o doktorantai – 27. Žr.: Braziūnienė, A. Knygotyros ir dokumentotyros institutas. Iš *Vilniaus universiteto dokumentai Humanitarinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros teisei gauti*. 2010 m. Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros instituto archyvas, lap. 30.

52 BLIŪDŽIUVIENĖ, N. Tarptautinės knygotyros konferencijos mokslo komunikacijos požiūriu. *Knygotyra*, 2012, t. 59, p. 173–174.

ir Baltijos šalyse; nuo 2006 m. kai kurie tapo tarptautinio ir tarpdalykinio tinklo HIBOLIRE (The Nordic-Baltic-Russian Network on the History of Books, Libraries and Reading), daug dėmesio skiriančio jaunųjų mokslininkų rengimui, nariais. Už produktyvias studijas 2007–2014 m. laikotarpiu Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas⁵³ ir vėliau Lietuvos mokslo taryba KDI doktorantams paskyrė 10 stipendijų⁵⁴, kurios sudarė apie pusę paramos, skirtos KIM krypties trečiosios pakopos studentams. Išskirtinis nagrinėjamų šakų doktorantūros bruožas buvo tas, kad 60 proc. mokslo daktarų liko dirbti Komunikacijos fakultete (pastaraisiais metais Vilniaus universitete šis rodiklis buvo 50 proc.), o tie, kurie pasirinko kitas darbo vietas, palaikė ryšius su institutu. Kaip pasiekimą reiktų paminėti ir tai, kad trečdalis VU ir kitose Lietuvos institucijose įsitvirtinusių mokslininkų, t. y. R. Mišūnas, L. Citavičiūtė, N. Lietuvninkaitė, D. Narbutienė, A. Braziūnienė, A. Navickienė, jau paskelbė mokslines monografijas, papildančias lietuvių išeivijos, įvairių laikotarpių Didžiosios ir Mažosios Lietuvos lietuviškosios ir kitakalbės knygos leidybos ir kultūros bei XX a. bibliofilijos istoriografiją.

Išvados

Knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, rašto ir rašymo istorijos, dokumentotyros ir archyvistikos doktorantūros studijos yra dokumentinės komunikacijos mokslų gyvavimo pamatas. Atkurtos nepriklausomybės metais patyrusios didelių pokyčių, šiandien jos suvokiamos kaip sutelktos KIM doktorantūros mokyklos sudedamoji dalis ir yra planingai plėtojamos kitais metais 75-erių metų sukaktį minėsiame Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros institute. Įdiegus Bolonijos proceso nuostatas, šių kaip ir kitų KIM šakų doktorantūra tapo trečiąja studijų pakopa ir jų kokybė priklausys nuo išorinių ir vidinių veiksnių, kurie gali būti įvardyti kaip stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės.

STIPRYBĖS. Knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, dokumentotyros ir archyvistikos šakų doktorantūros studijos priskiriamos sutelktai KIM doktorantūros mokyklai, kuri yra vienintelė Lietuvoje. Pagal atliekamų tyrimų apimtį, jų tęstinumą ir problematikos plėtros spartą KDI, kaip knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, dokumentotyros ir archyvistikos mokslų centras, užima lyderio pozicijas Lietuvoje ir Baltijos regione. KDI telkia mokslinį ir pedagoginį analizuojamų šakų potencialą, instituto profesoriai ir docentai turi didelės visų trijų pakopų studijų organizavimo patirties. Šių šakų doktorantūros tematikos glaudžiai susijusios su KDI mokslininkų vykdomais moksliniais tyrimais. KDI rengiamas pripažintas mokslo žurnalas „Knygotyra“ sudaro galimybes doktorantams skelbti tyrimų rezultatus. KDI palaikoma tarptautinių mokslinių renginių tradicija

skatina doktorantų tyrimų rezultatų tarptautinę sklaidą ir suteikia galimybių trečiosios pakopos studentams įgyti ir plėsti tarptautinius mokslinius ryšius. Nemažėja norinčiųjų studijuoti knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, dokumentotyros ir archyvistikos šakų doktorantūros studijose. Įteisinta doktorantūros studijų formų ir būdų (nuolatinės, išėstinės studijos, disertacijos gynimas eksterno būdu) įvairovė. Knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, dokumentotyros ir archyvistikos studijų dalykai pakankamai atspindimi Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros studijų programoje. Dokumentinės komunikacijos mokslai yra kompetentingai atstovaujami krypties doktorantūros komitete. KDI/dokumentinės komunikacijos mokslų doktorantai iš kitų fakulteto padalinių trečiosios pakopos studentų išsiskiria moksliniu produktyvumu (aktyviai skelbia mokslinius straipsnius, dalyvauja mokslinėse konferencijose, už sėkmingas studijas gauna Lietuvos mokslo tarybos stipendijas). KDI parengti mokslo daktarai lieka dirbti KF ir stiprina VU Komunikacijos ir informacijos mokslus.

SILPNYBĖS. KDI vykdomų doktorantūros studijų rezultatyvumas nepranoksta vidutinių fakulteto rodiklių. Doktorantų, kaip trečiosios pakopos studentų, statusas nesuteikia jiems socialinių garantijų. Stinga dokumentotyros ir archyvistikos šakos disertacijoms galinčių vadovauti profesorių. Lituanistikos tematika besidomintys mokslininkai dėl jų tyrimų savitumo nedalyvauja ar negali dalyvauti aukščiausio lygio tarptautiniuose projektuose, jų publikacijos nėra publikuojamos aukščiausio lygio tarptautiniuose žurnaluose. Nepakankamas doktorantūros finansavimas ir nepakankamos ankstyvo įsidarbinimo galimybės, kurios padeda spręsti asmenines socialines problemas, trukdo daliai trečiosios pakopos studentų sėkmingai studijuoti. Nepakankamai išnaudojami KDI mokslininkų ryšiai doktorantūros tarptautinimui didinti.

GALIMYBĖS. Knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, dokumentotyros ir archyvistikos tyrimai priklauso sparčiai besiplėtojančiai KIM mokslo ir studijų kryptčiai, kurios tyrimai yra aktualūs Lietuvoje ir pasaulyje. Didėjanti mokslų kryptčių ir sričių konkurencija skatina siekti geresnių rezultatų, analizuoti Lietuvos ir užsienio kolegų gerą patirtį. Esama galimybių pasinaudoti konkursinio doktorantūros finansavimo priemonėmis ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis. KDI moksliniai ryšiai leidžia didinti doktorantūros tarptautiškumą. KF sutelktas įvairių KIM šakų potencialas skatina tarpšakinis tyrimus.

GRĖSMĖS. Protų nutekėjimas į kitas Lietuvos ir kitų šalių mokslo ir studijų institucijas bei verslo struktūras. Per mažas valstybės finansuojamų vietų

53 Veikė iki 2011 m.

54 Ivetta Jakimavičiūtė (2007–2008), Nijolė Blūdžiuvienė (2008–2009), Arūnas Gudiničius

(2011), Tomas Petreikis (2011, 2012, 2013, 2014). Danutė Kontrimavičienė (2013), Kšištof Tolkačevski (2014).

skaičius nesudaro galimybių tolygiai augti visoms KIM mokslų šakoms, tarp jų ir knygotyros, bibliografijos, kodikologijos, dokumentotyros ir archyvistikos. HSM doktorantūros studijų dubliavimas ir išsibarstymas, kuris nesutelkia ir taip negausaus aukščiausio lygio mokslinio potencialo, neskatina racionalios finansinės tvarkos ir kenkia Lietuvoje vykdomų HSM doktorantūros studijų kokybei bei jų gerinimo perspektyvai. Lituanistinius tyrimus atliekantys knygotyros, bibliografijos, kodikologijos šakų doktorantai nėra angažuojami vykdyti tarptautinius tyrimų projektus, skelbti straipsnius leidiniuose užsienio kalbomis. Lietuvos mokslo klasifikacijose tarpdalykinės savo prigimtimi KIM krypties priskyrimas konkrečiai mokslų sričiai neskatina tolygios visų šakų raidos. Socialinių ir humanitarinių mokslų sankirtoje susiformavusios krypties plėtos poreikius daugiau atitiktų jos suvokimas kaip tarpdalykinių mokslų krypties, nesietinos vien su socialinių ar humanitarinių mokslų sritimis.

Šaltiniai ir literatūra

- BLIUDŽIUVIENĖ, N. Tarptautinės knygotyros konferencijos mokslo komunikacijos požiūriu. *Knygotyra*, 2012, t. 59, p. 161–179.
- BRAZIŪNIENĖ, A. „Knygotyra“: tradicijų tęstinumas ir tapatybė. *Knygotyra*, 2013, t. 60, p. 84–106.
- Dėl doktorantūros nuostatų patvirtinimo: Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimas Nr. 897. *Valstybės žinios*, 2001, nr. 63–2281, 2002, nr. 60.
- Dėl doktorantūros teisės suteikimo: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. V-1019. *Valstybės žinios*, 2011, nr. 74–3562.
- Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, skirtų studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti, arba jų dalies grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą tvarkos aprašo patvirtinimo: Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. rugsėjo 30 d. Nr. 1228 nutarimas. *Valstybės žinios*, 2009, nr. 120–5153.
- Dėl mokslo krypčių patvirtinimo: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. V-1457. *Valstybės žinios*, 2012–10–23, nr. 123–6225.
- Dėl švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 32 d. įsakymo nr. ISAK-625 „Dėl tarybų daktaro disertacijoms ginti narių, doktorantų mokslinių vadovų, konsultantų, disertacijų oponentų ir kitų mokslininkų, kurie nurodomi siekiant įgyti doktorantūros teisę, kvalifikacinių reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 132 d. įsakymas Nr. V-503. *Valstybės žinios*, 2010 m. balandžio 17 d., nr. 44–2140.
- Doktorantūra Europoje ir Lietuvoje*: monografija. Kaunas, 2009. 186 p.
- Doktorantūros, mokslo laipsnių ir pedagoginių mokslų vardų teikimą reglamentuojantys dokumentai*. Vilnius, 1997. 44 p.
- Doktorantūros studijų vadovas*: metodinė medžiaga. Sudarytojas Marius Povilas Šaulauskas. Vilnius, 2007. 165 p.
- DUBAUSKAS, S. Aspirantai ir doktorantai. Iš *Bibliotekininkystės studijos Vilniaus universitete*. Vilnius, 1999, p. 312–317.
- DUBAUSKAS, S. Aspirantūra. Iš *Knygotyra*: enciklopedinis žodynas. Vilnius, 1997, p. 28–29.
- DUBAUSKAS, S. Mokslinių kadrų rengimas: aspirantūra ir doktorantūra. Iš *Bibliotekininkystės studijos Vilniaus universitete*. Vilnius, 1999, p. 123–129.
- JANONIS, O. *Lietuvos ir išeivijos bibliografijos chronologija (iki 1990)*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2007. 297 p.

- KAUNAS, D. Doktorantūra. Iš *Knygotyra*: enciklopedinis žodynas. Vilnius, 1997, p. 92.
- Knygotyros katedra 1940–1990–2000*: informacinis leidinys. Sudarytojas Domas Kaunas. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2000. 145 p.
- Komunikacijos fakultetas 1998 m.*: informacinis leidinys. Vilnius: Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetas, 1999. 81 p.
- Komunikacijos fakultetas 1997 metais*: [informacinis leidinys]. Parengė A. Glosienė, R. Gudauskas, G. Kojelytė, E. Macevičiūtė. Vilnius, 1997. 63 p.
- Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas: priėmė Lietuvos Respublikos Seimas 2000 m. kovo 21 d. Nr. VIII-1586. *Valstybės žinios*, 2000, nr. 27-715.
- Minimalių kvalifikacinių valstybinių mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų pareigybių reikalavimų aprašas. Patvirtinta Lietuvos mokslo tarybos 2011 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. VII-71. *Valstybės žinios*, 2011, gegužės 19, nr. 60-2882.
- NAVICKIENĖ, A. Joachim Lelewel – knygotyros ir kai kurių kitų komunikacijos ir informacijos mokslų kūrėjas Lietuvoje. *Knygotyra*, 2013, t. 60, p. 33–62.
- NAVICKIENĖ, A. Knygos mokslo teoretikas Aleksandras Wiktoras Bohatkiewiczus. Iš BOHATKIEWICZIUS, A. W. *Veikalas apie visuotinę bibliografiją*. Vilnius, 2004, p. 10–65.
- NAVICKIENĖ, A. Knygotyros raida Lietuvoje: periodizacija ir chronologija. *Knygotyra*, 2006, t. 46, p. 9–35.
- RAGUOTIENĖ, G. Lietuvių bibliotekinės minties istorijos bruožai: Iš *Teoriniai bibliotekininkystės pagrindai*. Vilnius, 1995, p. 4–27.
- VILKINA, O. *Lietuvos bibliotekininkų, bibliografų, knygotyrininkų ir informatikų disertacijos, 1960–1990*: (bibliografija). Vilnius, 1992. 16 p.
- Vilniaus universiteto dokumentai Humanitarinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros teisei gauti*. Parengė Zenona Atkočiūnienė, Alma Braziūnienė, Domas Kaunas, Rimvydas Laužikas, Renata Matkevičienė, Aušra Navickienė, Žyngintas Pečiulis, Andrius Vaišnys. Vilnius, 2010. [Rankraštis]. Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros instituto archyvas.
- VU doktorantūros studijos Filosofijos ir Komunikacijos fakultetuose*: metodinė studija. Sudarytojai Marius Povilas Šaulauskas, Stasė Vaškevičienė. Vilnius, 2008. 247 p.
- VU doktorantūros reglamentas* [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.vu.lt/site_files>.
- Vilniaus universiteto Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties (08S) mokslo doktorantūros reglamentas* [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.vu.lt/site_files>.
- Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto 2014–2018 metų strateginis raidos planas*. Parengė R. Laužikas, R. Matkevičienė, A. Navickienė, A. Vaišnys. Vilnius, 2014. Rankraštis.
- Vilniaus universiteto mokslo doktorantūros reglamentas* [interaktyvus]. [žiūrėta 2014 m. liepos 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.vu.lt/site_files>.
- ŽUKAS, V. *Lietuvių bibliografijos istorija (iki 1940)*. Vilnius, 1983. 263 p.
- ŽUKAS, V. *Lietuvių knygotyros bruožai*. Vilnius, 1989. 227, [2] p.

PRIEDAS

Knygotyros, bibliografijos, rašto ir rašymo istorijos, dokumentotyros ir archyvistikos mokslų disertacijų, apgintų Vilniaus universitete 1991–2014 metų spalio 9 d., chronologinis sąrašas

AUDRONĖ GLOSIENĖ

Disertacijos tema: Knygų leidyba ir platinimas Lietuvoje 1918–1940 m. Disertacijos vadovas – prof. habil. dr. Vladas Žukas (Vilniaus universitetas⁵⁵, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija)

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. habil. dr. Romualdas Kazimieras Broniukaitis (Vilniaus universitetas, sistemų inžinerija);

doc. dr. Genovaitė Raguotienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Klemensas Sinkevičius (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Vladas Žukas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Vytautas Merkys (Lietuvos istorijos institutas, istorija);

dr. Edvardas Vidmantas (Lietuvos istorijos institutas, istorija).

Disertacija apginta 1993 m. vasario 17 d.

Dirbo VU KF (profesorė, Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų instituto direktorė) ir Vilniaus universiteto bibliotekoje (direktorė).

AUŠRA NAVICKIENĖ

Disertacijos tema: Lietuviškos knygos raida 1795–1864 metais. Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkė – doc. dr. Genovaitė Raguotienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. habil. dr. Romualdas Kazimieras Broniukaitis (Vilniaus universitetas, sistemų inžinerija);

prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Klemensas Sinkevičius (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Vladas Žukas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

habil. dr. Vytautas Merkys (Lietuvos istorijos institutas, istorija);

dr. Irena Petrauskienė (Lietuvos istorijos institutas, istorija).
 Disertacija apginta 1993 m. vasario 17 d.
 Dirba VU KF (profesorė, Knygotyros ir dokumentotyros instituto direktorė).

VITA MOZŪRAITĖ

Disertacijos tema: Vaikų knygų leidyba Lietuvoje 1940–1990 m. Disertacijos mokslinė vadovė – doc. dr. Vanda Stonienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos nariai:

doc. dr. Vanda Stonienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);
 prof. habil. dr. Ona Voverienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);
 prof. habil. dr. Viktoras Urbonas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);
 prof. habil. dr. Juozas Stonys (Vilniaus Gedimino technikos universitetas, humanitariniai mokslai).

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Klemensas Sinkevičius (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, komunikacija ir informacija);

prof. dr. Vincas Auryla (Lietuvos edukologijos universitetas, humanitariniai mokslai).

Disertacija apginta 1993 m. gruodžio 30 d.

Dirbo VU KF (Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutas, docentė).

REMIGIJUS MISIŪNAS

Disertacijos tema: Lietuvių išėivių knygų leidyba Vakarų Europoje 1945–1952 m.

Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto pirmininkė – doc. dr. Vanda Stonienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Nariai:

prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija),
 prof. habil. dr. Viktoras Urbonas (Klaipėdos universitetas, komunikacija ir informacija),
 prof. habil. dr. Vytautas Merkys (Lietuvos istorijos institutas, istorija),
 dr. Aušra Navickienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Klemensas Sinkevičius (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, komunikacija ir informacija),

dr. Audronė Glosienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 1996 m. lapkričio 5 d.

Dirba VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, profesorius).

VIOLETA ČERNIAUSKAITĖ

Disertacijos tema: Lietuviškos knygos raida tautinės kultūros plėtros sąlygomis 1904–1914 metais. Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. habil. dr. Vytautas Merkys (Lietuvos istorijos institutas, humanitariniai mokslai, istorija);

prof. habil. dr. Vyginas Pšibilskis (Vilniaus universitetas, istorija);

prof. habil. dr. Vanda Stonienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

doc. dr. Regina Varnienė (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Leonas Gudaitis (Vytauto Didžiojo universitetas, filologija);

doc. dr. Genovaitė Raguotienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2000 m. gegužės 20 d.

Dirbo VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, lektorė).

DAIVA NARBUTIENĖ

Disertacijos tema: LDK lotyniškoji knyga XVI–XVII amžiais. Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos nariai:

doc. habil. dr. Ingė Lukšaitė (Lietuvos istorijos institutas, istorija);

prof. habil. dr. Eugenija Ulčinaitytė (Vilniaus universitetas, filologija);

prof. habil. dr. Ona Voverienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Vladas Žukas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Vanda Stonienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Antanas Tyla (Lietuvos istorijos institutas, istorija).

Disertacija apginta 2001 m. birželio 20 d.

Dirba Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje (Retų spaudinių skyriaus vedėja).

LIUCIJA CITAVIČIŪTĖ

Disertacijos tema: Karaliaučiaus universiteto Lietuvių kalbos seminaro poveikis lietuvių raštijos ir knygos kultūros plėtotei XVIII–XIX amžiuje. Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. habil. dr. Juozapas Girdzijauskas (Vilniaus universitetas, filologija);

doc. dr. Osvaldas Janonis (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Viktoras Urbonas (Klaipėdos universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Ona Voverienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Vanda Stonienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Vincentas Drotvinas (Lietuvos edukologijos universitetas, filologija).

Disertacija apginta 2001 m. gruodžio 20 d.

Dirba Lietuvių literatūros ir tautosakos institute (Senosios literatūros skyrius).

NIJOLĖ LIETUVNINKAITĖ

Disertacijos tema: Kauno knygos kultūra 1843–1918 metais. Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. habil. dr. Leonas Gudaitis (Vytauto Didžiojo universitetas, filologija);

doc. dr. Osvaldas Janonis (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

dr. Rimantas Miknys (Lietuvos istorijos institutas, istorija);

prof. habil. dr. Ona Voverienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

habil. dr. Tamara Bairašauskaitė (Lietuvos istorijos institutas, istorija);

dr. Arvydas Pacevičius (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2002 m. spalio 17 d.

Dirbo Kauno technologijos universiteto bibliotekoje (Retų spaudinių skyrius, vedėja).

LINA ŠARLAUSKIENĖ

Disertacijos tema: Lietuvos elektroninių serialinių leidinių leidyba (profesionalizmo aspektu). Disertacijos mokslinė vadovė – doc. dr. Elena Macevičiūtė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos pirmininkė – doc. dr. Elena Macevičiūtė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros studijų komiteto ir disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. habil. dr. Vanda Stonienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Laimutis Telksnys (Matematikos ir informatikos institutas, informatikos inžinerija);

prof. habil. dr. Viktoras Urbonas (Klaipėdos universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Edmundas Kibirsktis (Kauno technologijos universitetas, matavimų inžinerija);

doc. dr. Remigijus Misiūnas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2002 m. lapkričio 22 d.

Dirba Aleksandro Stulginskio universiteto bibliotekoje (direktorius pavaduotoja).

ARIDA (PAPAURELŪTĖ) RIAUBIENĖ

Disertacijos tema: Knygos laisvė ir kontrolė Lietuvoje 1918–1940 m. Disertacijos mokslinė vadovė – doc. dr. Audronė Glosienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros komiteto pirmininkė – doc. dr. Audronė Glosienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Doktorantūros komiteto nariai:

prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Vygindas Bronius Pšibilskis (Vilniaus universitetas, istorija);

prof. habil. dr. Viktoras Urbonas (Klaipėdos universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Ona Voverienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Klemensas Sinkevičius (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, komunikacija ir informacija);

doc. dr. Arvydas Pacevičius (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2003 m. balandžio 11 d.

Dirba Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje (Bibliografijos ir knygotyros centras, Nacionalinės retrospektyviosios bibliografijos skyrius, vyresnioji bibliografė).

DAIVA LUKŠAITĖ

Disertacijos tema: Dokumentų vertės ekspertizė archyvuose: Lietuvos nacionalinio dokumentų fondo viešojo sektoriaus įstaigų dokumentų vertės ekspertizė. Disertacijos mokslinė vadovė – doc. dr. Aušra Navickienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija), mokslinė konsultantė – prof. dr. Elena Macevičiūtė (Buroso universitetas, Švedija, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. dr. Osvaldas Janonis (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. dr. Elena Macevičiūtė (Buroso universitetas, Švedija, komunikacija ir informacija);

doc. dr. Aušra Navickienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

dr. Regina Varnienė (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Romualdas Grigas (Lietuvos edukologijos universitetas, sociologija);

prof. dr. Renaldas Gudauskas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2005 m. gruodžio 20 d.

Dirba VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, lektorė) ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyboje (Dokumentų ir archyvų valdymo skyrius, vedėja).

ALMA BRAZIŪNIENĖ

Disertacijos tema: Bibliofilija kaip asmenybės raiška: Kazys Varnelis. Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – doc. dr. Arvydas Pacevičius (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

dr. Liucija Citavičiūtė (Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Algirdas Gaižutis (Lietuvos edukologijos universitetas, filosofija);

prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

doc. dr. Aušra Navickienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

Disertacijos oponentai:

prof. habil. dr. Egidijus Aleksandravičius (Vytauto Didžiojo universitetas, istorija);

dr. Daiva Narbutienė (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2006 m. lapkričio 30 d.

Dirba VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, docentė).

INGA PETRAVIČIŪTĖ

Disertacijos tema: Elektroninių dokumentų Lietuvos nacionaliniame dokumentų fonde valdymas. Disertacijos mokslinė vadovė – doc. dr. Julija Zinkevičienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

doc. dr. Zenona Atkočiūnienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

doc. dr. Arvydas Anušauskas (Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, istorija);

doc. dr. Rimantas Gatautis (Kauno technologijos universitetas, ekonomika);

doc. dr. Julija Zinkevičienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. dr. Elena Macevičiūtė (Buroso universitetas, Švedija, komunikacija ir informacija);

doc. dr. Regina Varnienė (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2007 m. gegužės 4 d.

Dirba Centrinėje projektų valdymo agentūroje (Informacinės visuomenės plėtros skyrius, vyresnioji projektų vadovė).

NIJOLĖ BLIŪDŽIUVIENĖ

Disertacijos tema: Standartizacijos vaidmuo atminties institucijų integracijos procese. Disertacijos mokslinis vadovas – prof. dr. Osvaldas Janonis (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. dr. Osvaldas Janonis (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Adolfas Kaziliūnas (Mykolo Romerio universitetas, vadyba ir administravimas);

prof. habil. dr. Arvydas Virgilijus Matulionis (Lietuvos socialinių tyrimų centras, sociologija);

doc. dr. Aušra Navickienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

doc. dr. Rimvydas Laužikas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

doc. dr. Sigitas Narbutas (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, filologija).

Disertacija apginta 2010 m. birželio 19 d.

Dirba VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, docentė) ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekoje (Bibliografijos ir knygotyros centras, direktorė).

ALINA MEILŪNAITĖ VAIŠVILIENĖ

Disertacijos tema: Reklamos poveikis vartotojui knygų rinkoje. Disertacijos mokslinis vadovas – doc. dr. Remigijus Misiūnas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. dr. Osvaldas Janonis (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija)

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. dr. Žygdintas Pečiulis (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

doc. dr. Remigijus Misiūnas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. dr. Vytautas Turla (Vilniaus Gedimino technikos universitetas, mechanikos inžinerija);

prof. dr. Arūnas Augustinaitis (Mykolo Romerio universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. dr. Elena Macevičiūtė (Buroso universitetas, Švedija, komunikacija ir informacija);

doc. dr. Zenona Atkočiūnienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2010 m. gegužės 21 d.

Dirbo VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, lektorė).

RIMA CICĖNIENĖ

Disertacijos tema: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės rankraštinės knygos kultūra (iki XVI a. antrosios pusės). Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija); moksliniai konsultantai – prof. dr. Arvydas Pacevičius (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija) ir prof. dr. Rimvydas Petrauskas (Vilniaus universitetas, istorija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkė – prof. dr. Aušra Navickienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. dr. Arvydas Pacevičius (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. dr. Rimvydas Petrauskas (Vilniaus universitetas, istorija);

dr. Daiva Narbutienė (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, komunikacija ir informacija);

habil. dr. Sergejus Temčinas (Lietuvių kalbos institutas, istorija).

Disertacijos oponentai:

doc. dr. Alma Braziūnienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

dr. Marija Čistiakova (Lietuvių kalbos institutas, filologija).

Disertacija apginta 2011 m. birželio 30 d.

Dirba VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, lektorė) ir Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje (direktorius pavaduotoja mokslui).

ARŪNAS GUDINAVIČIUS

Disertacijos tema: Skaitmeninės knygos kokybė vartotojo požiūriu. Disertacijos mokslinė vadovė – prof. dr. Aušra Navickienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija); mokslinė konsultantė doc. dr. Stanislava Nerutė Kligienė (Vilniaus universitetas, matematika).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. dr. Elena Macevičiūtė (Buroso universitetas, Švedija, komunikacija ir informacija);

dr. Tatjana Jevsikova (Vilniaus universitetas, informatika);

prof. habil. dr. Adolfas Laimutis Telksnys (Vilniaus universitetas, informatikos inžinerija);

doc. dr. Regina Varnienė Janssen (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. dr. Eugenijus Jovaiša (Lietuvos edukologijos universitetas, istorija);

doc. dr. Rimvydas Laužikas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2012 m. gruodžio 18 d.

Dirba VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, lektorius) ir UAB „Hnit-Baltic“ (skaitmeninių žemėlapių leidybos projektų vadovas).

INGA LIEPAITĖ

Disertacijos tema: Lietuvos bibliofilijos būties ir idėjų raiška sovietmečiu. Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkė – prof. dr. Aušra Navickienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

doc. dr. Alma Braziūnienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. habil. dr. Arvydas Virgilijus Matulionis (Lietuvos socialinių tyrimų centras, sociologija);

dr. Daiva Narbutienė (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, komunikacija ir informacija).

Disertacijos oponentai:

prof. dr. Roma Bončkutė (Klaipėdos universitetas, filologija);

prof. dr. (HP) Arvydas Pacevičius (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacija apginta 2013 m. vasario 15 d.

Dirba VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, lektorė) ir Vilniaus universiteto bibliotekoje (Rankraščių skyrius, vedėja).

TOMAS PETREIKIS

Disertacijos tema: Regioninės knygos kultūra Žemaitijos knygos 1905–1944 m. pavyzdžiu. Disertacijos mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos pirmininkė – prof. dr. Aušra Navickienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija).

Disertacijos gynimo tarybos nariai:

prof. Dr. Zenona Atkočiūnienė (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

dr. Daiva Narbutienė (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, komunikacija ir informacija);

prof. dr. Arvydas Pacevičius (Vilniaus universitetas, komunikacija ir informacija);

prof. dr. Juozas Skyrius (Lietuvos edukologijos universitetas, istorija).

Disertacija apginta 2014 m. spalio 1 d.

Dirba VU KF (Knygotyros ir dokumentotyros institutas, lektorius).

Summary

The research in Book Science, Bibliography Science, History of Script and Writing, Documentology and Archivistics has a long tradition in Lithuania and today is perceived as an independent scientific branch of the Communication and Information Sciences. The main academic institution, engaged in publishing research and preparation of scholars concerned with these issues, today is the Institute of Book Science and Documentation of Vilnius University. Since 1991 it is a part of the Faculty of Communication, a new academic body/construct of the university, which is responsible for developing doctoral studies in the field of Communication and Information Sciences. The objective of this article is to analyse the input of the Institute of Book Science and Documentation in the third cycle degree studies and to identify the strengths, weaknesses, opportunities, and threats while planning future training of scholars. The key research sources are: documentation governing doctoral studies (Law of the Republic of Lithuania on Education and Studies, regulations governing doctoral studies at Vilnius University, rules governing doctoral studies in the field of Communication and Information Sciences (CIS), CIS doctoral study programmes and descriptions of disciplines, PhD student lists, they publication indexes and different archival documents of doctoral studies at the Institute of Book Science and Documentation and the Faculty of Communication. The conclusions of the report are based on the examination of the data collected from primary sources and the SWOT analysis of the phenomenon in question. The analysis of the experience acquired through several decades reveals achievements and limitations of the third level degree studies in publishing as well as the peculiarities of development of research schools in Communication and Information Sciences in Lithuania.

Įteikta 2014 m. rugsėjo mėn.